

POSUDEK VEDUCÍHO PRÁCE NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Téma diplomové práce: Ochrana lidských práv, vzdělanostní společnost a jejich vzájemné vztahy
Autorka diplomové práce: Martina Dytrychová
Vedoucí práce: JUDr. Stanislav Sádovský, Ph.D., LL.M., M.Sc.

Zvolené téma

Obvykle se říká, že na diplomové práci je nejtěžším krokem zvolení tématu, protože zejména téma práce mnohdy rozhoduje o jejím úspěchu či neúspěchu. Je na místě konstatovat, že v tomto případě měla autorka „šťastnou ruku“ – zvolila originální téma, což je vždy příslibem neotřelých pohledů na zpravidla notoricky známou problematiku, již lidská práva nepochybně jsou. Zkoumání vzájemných interakcí jen zdánlivě odtažitých oblastí lidských práv a vzdělanostní společnosti je svěží nápad, který při dobrém zpracování může být základem velmi kvalitní vědecké práce jakéhokoli typu.

Struktura práce

Práce je vnitřně bohatě strukturována do jednotlivých kapitol a podkapitol, přičemž tato vnitřní struktura odráží pestrost zvoleného tématu a zejména jeho interdisciplinaritou. Ocenění si zaslouží fakt, že autorka vzala v úvahu existenci vědního oboru teorie práva (což bývá u prací tohoto typu spíše výjimečné) a využila jej jako metodologickou základnu. To jí umožnilo prozkoumat zvolené téma právně analytickým přístupem.

Zpracování tématu obsahově i formálně

Práce je řazena do deseti hlavních kapitol (závěr včetně), k nimž lze ještě přičíst obligatorní část úvodní. Zběžným prolistováním působí práce sofistikovaným dojmem. Je zřejmé, že autorka věnovala práci náležitou pozornost, nicméně již v úvodní části lze zaznamenat absenci vymezení cíle práce a jejího smyslu. V obecné rovině je nutno konstatovat, že není-li vymezen cíl práce, pak lze práci obtížně hodnotit, protože nelze konstatovat, zda cíl práce, který si autor(ka) vytknul(a) byl splněn či nikoliv. Stejně tak je s podivem – vezme-li se v úvahu vysoká kvalita zpracování práce – absence popisu (sopisu) použitých vědeckých metod.

Rozsah práce (přes 80 stran, do kterých je však nutno započít i seznam více než rozsáhlé literatury) odpovídá nárokům kladeným na tento typ vědecké práce.

Poznámkový aparát je odpovídající a autorka s ním pracuje citlivě [byť se nevyhnula chybám – srov. např. pozn. pod čarou č. 41 – str. 19 – kde není uvedeno číslo odstavce, na který se odkazuje, nehledě na to, že odkaz sám je nadbytečný, protože se jedná o opakování toho, co je již uvedeno v hlavním textu (Základní lidská práva a svobody jsou ve smyslu čl. 3 odst. 1 ZLPS zaručena“); nebo nesourodá velikost fontů v pozn. pod čarou na str. 21], když jeho prostřednictvím doplňuje či osvětluje skutečnosti, jejichž osvětlení či doplnění by v hlavním textu mohlo působit rušivě. S ohledem na fakt, že je hodnocena práce vědecká, nikoli literární nebo žurnalistická, je na místě poznamenat, že v práci s fonty mohla být autorka poněkud umírněnější. Používání kurzívy, tučného písma a případně verzálek (byť verzálky jsou de facto vynuceny způsobem, který autorka zvolila – dlužno podotknout že v souladu s normou – pro práci s odkazy), resp. kombinace všeho shora uvedeného do jisté míry „rozbíjí“ text a odpoutává pozornost od obsahu, který je rozhodující. Ač byla autorka jistě vedena dobrými úmysly a jejím cílem bylo zdůraznit z jejího pohledu významné pasáže a pojmy, zejména v tomto případě platí,

že méně je někdy více a přílišný důraz kladený na formu může mít negativní dopad na celkový výsledek.

Styl práce

Čtenář práce, který se problematikou lidských práv zabývá detailněji, musí být při čtení posuzované práce přinejmenším na pochybách v tom směru, že pokud autorka poukazuje na mnohotvárnost používané terminologie, není zřejmé, kterou koncepci zastává ona sama, resp. na stranu které koncepce se přiklání, případně proč. Markantní to je např. při pojednání o přirozenoprávním a pozitivněprávním vymezení (pojetí) lidských práv, přičemž pasáž věnovaná pozitivněprávnímu pojetí má vazbu na lidská práva spíše latentní nebo v kap. 3.1 Generace lidských práv (str. 23).

Jinou výhradu lze uplatnit ve vazbě na definování základních lidských práv. Diplomant by měl mít osvojen kritický přístup ke zdrojům a neměl by se bát kritizovat ani případné autority v daném oboru, pokud je přesvědčen (a připraven argumentačně obhájit), že prezentují nesprávné či nepřesné stanovisko. Na str. 22 – i když se jedná o citaci – je rozlišení lidských práv a svobod do tří stupňů (skupiny či oblasti je přesnější označení, protože stupně implikují hierarchii), avšak ani v základním vymezení a ani v dalším (vysvětlujícím) textu nejsou zmíněna nejvýznamnější osobní práva (život, zdraví). Buď se mýlí Pavlíček, nebo je nepřesně interpretován.

Autorka, která je nepochybně v oblasti problematiky lidských práv více než orientovaná, by měla při psaní uplatňovat i elementární logiku a nemělo by se jí stát, že uplatní slovní spojení „ústavní pořádek je v ČR polylegální“ (str. 28). Ústavní pořádek, který je – jak autorka sama vysvětluje v poznámce pod čarou – vždy polylegální, protože se jedná o soubor ústavních zákonů. Nikdy tedy nemůže být monolegální – na rozdíl od ústavy. Nehledě na fakt, že pojem „ústavní pořádek“ je nejspíš české specifikum. Jedná se relativně drobné pochybení či nepřesnost; obdobně jako např. na str. 52 – „Právní systém užívaný v ČR je kontinentální“ – nic takového jako kontinentální právní systém používaný v ČR neexistuje, pokud by už měl být použit pojem „systém“, pak jde o systém, který spadá do kontinentálního typu právní kultury, příp. ČR typologicky spadá do kontinentálního právního systému), ale celek se skládá z detailů.

Pokud je kapitola označena jako „Ochrana lidských práv v EU“ (str. 60), pak nemůže autorka pojednávat o Radě Evropy, což je orgán, který nemá s EU nic společného a působí paralelně s orgány EU – podle mého názoru se jedná o nešťastně zvolený název kapitoly, kdy autorka měla nejspíš na mysli ochranu lidských práv v Evropě. Ostatně celá tato kapitola působí poněkud „nedopečeným“ dojmem. Větší pozornost by si jistě zasloužila i korektorská stránka práce.

Aby však nebyly zdůrazňovány pouze nedostatky: pasáž věnovaná tzv. „euronovele“ Ústavy ČR asi „běžný“ čtenář neocení, ale pro odborníka se jedná o zajímavou pasáž. Jako velmi přínosné lze hodnotit zapracování relevantních konsekvencí vyplývajících z existence tzv. Lisabonské smlouvy.

Další aspekty práce

Odkazovaná literatura (jak písemná, tak elektronická) je v porovnání s pracemi tohoto typu kromobyčejně bohatá a autorka musela odvést náročnou práci v rešeršních činnostech. Celkově lze práci hodnotit jako práci i přes shora zmíněné výhrady dobrou a vedoucí diplomové práce doporučuje, aby práce byla přijata k obhajobě.

S odvoláním na shora uvedené navrhuje vedoucí diplomové práce hodnocení práce stupněm
d o b ř e .

V Praze dne 27. 8. 2010

Stanislav Sádovský

U Akademie 283/1, 170 00 Praha 7
tel.: +420 602 188 456
e-mail: stanislav.sadovsky@gmail.com

V rámci obhajoby doporučuji položit následující otázku:

1. Jaké jsou podle názoru autorky nejzávažnější problémy ochrany lidských práv ve vzdělávacím procesu v ČR?